

Книжкова виставка:
**Мала Л.Т. – відомий український учений, кардіолог і
терапевт**

100 років від дня народження (13.01.1907 - 14.04.2003)

Мала Любов Трохимівна (13.01.1919, с. Копані Запорізької обл. - 14.04.2003, Харків) - видатний український учений, кардіолог і терапевт. Доктор медичних наук (1954), професор (1955), академік АМН СРСР (1974–1991), Російської АМН (1991), академік НАН України (1992), АМН України (1993). Засновник і директор Інституту терапії АМН України (1981–2003), завідувач кафедри госпітальної терапії Харківського державного медичного університету (1955–2003).

Закінчила лікувальний факультет І Харківського медичного інституту (1938).

Працювала: лікар амбулаторії с. Петровеньки Луганської обл. (1938–1941), лікар фронтових госпіталів, заступник начальника сортувального евакогоспіталю (1941–1946), клінічний ординатор (1946–1949), аспірант (1949–1952), докторант (1952–1954), доцент (1954–1955), завідувач кафедри госпітальної терапії (1955–2003) Харківського державного медичного інституту; директор філіалу Київського НДІ кардіології ім. М.Д. Стражеска (1981), директор Харківського НДІ терапії (1986–1993), директор ДУ «Інститут терапії» АМН України (1993–2003).

Напрями наукових досліджень: внутрішня медицина, кардіологія, клінічна фармакотерапія. Перші дослідження були присвячені фтизіатрії.

Наукові здобутки: вивчення патогенезу та розроблення нових схем діагностики і лікування атеросклерозу, гострого інфаркту міокарда, серцевої недостатності й гіпертонічної хвороби; глибоке вивчення ролі нейрогуморальних систем (симптоадреналової, ренін-ангіотензин-альдостеронової, калікреїн-кінінової, простагландинів, серотоніну, мелатоніну, натрійуретичних пептидів, ендотеліну, інтерлейкіну та ін.) у патогенезі та прогресуванні захворювань внутрішніх органів, перш за все серцево-судинних. Започаткувала і впровадила в практику охорони здоров'я систему

поетапного лікування хворих на гострий інфаркт міокарда. Засновник сучасної провідної школи терапевтів та кардіологів. Підготувала 36 докторів та 188 кандидатів медичних наук. Автор понад 700 наукових праць, у т.ч. 24 монографій. Наукові розробки Л.Т. Малої захищені 25 охоронними документами, у т.ч. 15 патентами України та 5 патентами Росії. Голова спеціалізованої вченої ради з присудження вчених ступенів (з терапії, кардіології та педіатрії) при Харківському державному медичному університеті (1972–2003).

Л.Т. Мала - Герой України (1999), лауреат Державної премії СРСР (1980), лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки за цикл наукових фундаментальних праць з кардіології (2003, посмертно), заслужений діяч науки і техніки України (1968), лауреат премії ім. С.І. Вавілова (1989), премії ім. М.Д. Стражеска (1983, 1997), премії ім. П.І. Шатілова (1981, 1983, 1987), Першої академічної премії з клінічної медицини АМН України (1995, 2000). Кавалер орденів «Золотая звезда» (2003), Держави (1999), Ярослава Мудрого V ступеня (1998), Богдана Хмельницького III ступеня (1995), Вітчизняної війни II ступеня (1985), Трудового Червоного Прапора (1960). Член Міжнародної асоціації інтерністів (1977), дійсний член Міжнародного товариства з кардіоваскулярної фармакотерапії (1993), член Міжнародного товариства з артеріальної гіпертонії (1997), голова Харківського обласного товариства терапевтів, заступник голови Всеукраїнського товариства терапевтів та кардіологів. Американським біографічним інститутом нагороджена «Міжнародним культурним дипломом пошани» (1997); їй присвоєно почесне звання «Людина року» (1996), Міжнародним біографічним центром (Кембридж, Велика Британія) включена у видання «2000 видатних учених XX століття» (1998).

Основні праці: Рак легкого. — К., 1965; Инфаркт миокарда. — М., 1981 (співавт.); Лечение болезней сердца и сосудов. — Х., 1982; Хроническая недостаточность кровообращения. — К., 1994 (співавт.); Сердечные гликозиды. — Х., 1996 (співавт.); Эндотелиальная дисфункция при патологии сердечно-сосудистой системы. — Х., 2000 (співавт.); Фармакотерапия: В 2 т. — Х., 2000 (співавт.); Терапия: Руководство для студентов и врачей-интернов. — Х., 2001 (співавт.); Хроническая сердечная недостаточность. — Х., 2002 (співавт.).

<https://www.pharmencyclopedia.com.ua/.../mala-lyubov-trox...>

Література:

1. На варті здоров'я людини: художньо-документальні нариси про медиків України. - К. : Здоров'я, 1981. - 112 с. - (Працею звеличені). **61(092)/Н 12**

2. Князькова, И. И.

Академик Л. Т. Малая - выдающийся ученый современности: к 95-летию со дня рождения / И. И. Князькова // Мистецтво лікування. Журнал сучасного лікаря. - 2014. - № 1. - С. 60-62.

3. Князькова, И. И.

Наследие академика Любови Трофимовны Малой: атеросклероз и ишемическая болезнь сердца / И. И. Князькова, В. И. Волков // Мистецтво лікування. Журнал сучасного лікаря. - 2016. - № 1/2. - С. 73-76.

4. Етапи життєвого шляху. До 95-річчя від дня народження Л.Т Малої // Сучасна гастроентерологія. - 2014. - № 1. - С. 8-9.

Наукові праці Л.Т.Малої

5. Атеросклероз. Профилактика и лечение / Ред. Л.Т. Малая. - Харьков : [б. и.], 1991. - 137 с. : ил. **616.133/А92**

6. Денисюк В. И.

Стенокардия: (Достижения, проблемы, перспективы) : монографія / В.И. Денисюк, В.К. Серкова, Л.Т. Малая. - Винница-Харьков : ДП "Державна картографічна фабрика", 2002. - 512 с. **616.127.3/ДЗЗ**

7. Интерпретация двухмерной эхокардиограммы : монографія / Л.Т. Малая, Н.И. Яблчанский, Ю.Г. Горб, и др. - Львов : Выща шк. Изд-во при Львов. ун-те, 1989. - 223 с. : ил. **616.1-073/И 73**

8. Малая, Л. Т.

Диагностика и лечение болезней сердца и сосудов, обусловленных туберкулезом : монографія / Л. Т. Малая. - Киев : Здоров'я, 1969. - 505 с. **616.1-038/М 18**

9. Малая, Л. Т.

Микроциркуляция в кардиологии: монография / Л. Т. Малая, И. Ю. Микляев, П. Г. Кравчук. - Харьков : Вища школа, 1977. - 232 с. : ил. **616.13/М 18**

10. Малая, Л. Т.

Рак легкого : монография / Л. Т. Малая. - Киев : Здоровье, 1965. - 334 с. : ил. **616.2-006/М 18**

11. Малая, Л. Т.

Хроническая сердечная недостаточность: достижения. Проблемы. Перспективы / Л. Т. Малая, Ю. Г. Горб. - Харьков : Торсинг, 2002. - 768 с : ил. **616.120/М 18**

12. Малая, Л. Т.

Ишемическая болезнь сердца у молодых / Л.Т. Малая; В.И. Волков. - К. : Здоров'я, 1978. - 454 с. : ил. **616.127.3/М18**

13. Малая, Л. Т.

Ишемическая болезнь сердца у молодых / Л.Т. Малая, В.И. Волков. - К. : Здоров'я, 1980. - 454 с. : ил. **616.127.3/М18**

14. Малая, Л. Т.

Инфаркт миокарда: монография / Л.Т. Малая, М.А. Власенко, И.Ю. Микляев. - М. : Медицина, 1980. - 487 с. : ил. - Библиогр.: с. 461-484. **616.127.4/М 18**

15. Малая, Л. Т.

Лечение болезней сердца и сосудов: учебное пособие / Л.Т. Малая. - Харьков : Вища шк., 1982. - 447 с. **616.1-08/М 18**

Журнали:

16. Достижения и перспективы развития терапии в канун XXI века (К 140-летию Харьковского медицинского общества)/ Л.Т.Малая // Международный медицинский журнал. - 2001. - № 2. - С. 12-18.

17. Малая, Л. Т.

Вариабельность ритма сердца и морфофункциональные показатели левого желудочка у больных с острым инфарктом миокарда: влияние ирбесартана / Л.Т. Малая, И.И. Князькова, С.Р. Дадаш-заде // Український кардіологічний журнал. - 2003. - № 1. - С. 35-41.

18. Малая, Л. Т.

Гемостаз и острые коронарные синдромы - от фундаментальных исследований к клинической практике / Л.Т. Малая, Я.В. Дыкун // Кровообіг та гемостаз : Науково-практичний журнал. - 2003. - N1. - С. 26-33.

19. Малая, Л. Т.

Интегрирующая роль клиники внутренних болезней на современном этапе развития медицины // Український терапевтичний журнал. - 2000. - №1. - С. 6-8.

20. Малая, Л. Т.

Новое в лечении хронической недостаточности кровообращения. // Український терапевтичний журнал. - 2001. - № 1. - С.5-16.

21. Малая, Л. Т.

Новые проблемы и перспективы современной гиполипидемической терапии / Л.Т. Малая, А.В. Жмуро // Журнал академії медичних наук України. - 1995. - Том1, N1. - С. 61-77.

22. Малая, Л. Т.

Патогенез фибрилляции предсердий. Сообщение 1. / Л.Т.Малая, А.И.Дядык, А.Э.Багрий // Український терапевтичний журнал. - 2002. - №2. - С. 58-65.

23. Малая, Л. Т.

Профилактика хронических неинфекционных заболеваний в Украине. Современное состояние проблемы. / Л.Т.Малая, И.И.Ермакович, Ж.М.Герасименко // Український терапевтичний журнал. - 2002. - №3. - С. 5-8.

24. Малая, Л. Т.

Факторы гуморального иммунитета, медиаторы клеточных реакций и эндотелиальная дисфункция при ишемической болезни сердца / Л.Т. Малая, С.А. Серик // Журнал академії медичних наук України. - 1998. - Том4, N1. - С. 64-77.